

Werkstuk Scholieren.com

Scriptie Geschiedenis Communisme en kapitalisme

anoniem

Inleiding en vraagstelling

Tijdens de tweede wereldoorlog streden de Verenigde Staten en de Sovjetunie samen tegen Duitsland. Maar toen de oorlog voorbij was en de Duitsers verslagen waren, werden de VS en de Sovjetunie elkaars vijanden. De Sovjetunie was toen veel groter dan alleen Rusland, zoals nu. De Verenigde Staten waren toen al groot, dus waren er twee grote reiken, in het oosten van de wereld (Sovjetunie), zij behoorden tot het Oostblok, en in het westelijk deel was VS, zij behoorden tot het Westblok.

Win

een weekend Breda met 3 vrienden en...

ontdek de leukste studentenstad van het zuiden!

KLIK HIER →

OPEN DAG 7 november a.s.

Aangeboden door:

NHTV internationaal hoger onderwijs Breda

een weekend Breda met 3 vrienden en...
Ontdek de leukste stad van het zuiden!
Aangeboden door:
NHTV Internationaal hoger onderwijs Breda
OPEN DAG 7 november a.s.

scholieren
.com

De vijandigheid tussen deze twee kampen had te maken met de grote verschillen tussen de twee samenlevingen: De Verenigde Staten hadden (en hebben nu nog steeds) een democratisch bestuur en ze zijn kapitalistisch ingesteld. De Sovjetunie heeft sinds de Russische revolutie een communistische manier van besturen. Kort gezegd waren er twee machtsblokken ontstaan onder leiding van twee supermachten. Dit duurde van 1945 tot 1989.

In deze scriptie draait het om de volgende vraag: “Waarin verschilden de kapitalistische Verenigde Staten en de communistische Sovjetunie van elkaar?” Om deze hoofdvraag te beantwoorden, behandelen we eerst vier deelonderwerpen, deze hebben allen een deelvraag. 1. “Hoe werden de Verenigde Staten tussen 1945 en 1989 bestuurd?”

2. “Hoe ging de besturing van de Sovjetunie er tussen 1945 en 1989 aan toe?”

3. “Wat waren precies de oorzaken en gevolgen van de vijandigheid tussen deze twee machtsblokken?”

4. “Hoe liep het communisme op zijn eind?”

Voordat we hieraan beginnen, geven we wat achtergrondinformatie van zowel het kapitalisme en het communisme.

Het kapitalisme

Een samenleving waarin “het bezit” in handen is van privé-personen, winsten die bedrijven maken komen in handen van die eigenaren. Men wilde zoveel mogelijk welvaart voor zichzelf. Ook wel economisch stelsel dat wordt gekenmerkt door particulier eigendom van de middelen van voortbrenging, vervoer en handel, en door vrije markten voor goederen, diensten kapitaal en arbeid. In zijn zuivere vorm heeft dit stelsel nooit een bestaan.

Het communisme

Het streven naar een samenleving waarin iedereen gelijk is, d.m.v. een revolutie. De arbeiders zijn aan de macht. Grond, grondstoffen, fabrieken en machines zijn eigendom van de staat.

De betekenis van het communisme was dat men wilde dat productie- en consumptiemiddelen eigendom van de staatsburgers zijn. Er werd vanuit gegaan dat deze situatie zou maken aan armoede en ongelijkheid, dat was tenslotte wat

iedereen wilde (dit stond ook in de grondwet van de Sovjetunie vastgelegd). De grondleggers van het communisme waren Karl Marx en Friedrich Engels. Na de 19e eeuw waren er speciale problemen, veroorzaakt door de Industriële Revolutie. Deze theorie was als het ware een reactie op deze problemen. Marx en Engels schreven samen een boek waarin ze hun ideeën en idealen voorlegden aan de maatschappij.

Beloftes van het communisme waren:

1. Einde aan de armoede
2. Einde aan ongelijkheid
3. Werk voor iedereen

Deze drie dingen samen leverden tevredenheid en geluk voor iedereen op.

Het zal u waarschijnlijk opvallen dat het hele verhaal in de verleden tijd is geschreven. Dat hebben we gedaan omdat het over een periode gaat die al een poosje geleden is. Maar toch zijn er dingen (zoals bijvoorbeeld het bestuur van de Verenigde Staten) die nog steeds hetzelfde zijn. Omdat het irritant is om elke keer achter een zin te zetten of het geschrevene nu nog steeds geldt, hebben we dat niet gedaan. Dat zou immers de aandacht van het verhaal op dat moment afleiden en dat is niet onze bedoeling.

We hopen dat u met volle teugen zal genieten van dit spraakmakende werkstuk! ;)

Hoofdstuk 1: De Verenigde Staten, democratisch en kapitalistisch?

Deelvraag 1: "Hoe werden de Verenigde Staten tussen 1945 en 1989 bestuurd?"

De Verenigde Staten waren onderverdeeld in deelstaten. Iedere staat had een eigen gouverneur en parlement, maar ook maakte het haar eigen wetten. Het bestuur van alle afzonderlijke deelstaten bestond uit Uitvoerende Macht, Rechterlijke Macht en Wetgevende Macht. Amerikaanse burgers vanaf 18 jaar kiezen een gouverneur, die staat voor de uitvoerende macht. Ook kiezen ze volksvertegenwoordigers en deelstaat-senatoren, zij maken deel uit van de wetgevende macht. De gekozen volksvertegenwoordigers kiezen uiteindelijk de rechters, die vallen onder de rechterlijke macht.

Samen hebben alle deelstaten één federaal bestuur. Dat bestaat eveneens uit uitvoerende macht, rechterlijke mach en wetgevende macht. Ook hierbij zijn het de Amerikaanse burgers van 18 jaar en ouder die mogen kiezen. Zij kiezen een college van kiesmannen. Door hen worden de president en de Vice-president (plaatsvervangende/onderpresident) gekozen, zij vallen onder de uitvoerende macht over heel de Verenigde Staten. De Vice-president benoemt met goedkeuring van de Senaat het Hooggerechtshof, wat bestaat uit 9 rechters. Zij horen bij de Rechterlijke macht.

Ook kiezen de Amerikaanse burgers vanaf 18 jaar een huis van afgevaardigden (één afgevaardigde per ± 480.000 kiezers) en de Senaat (bestaande uit twee gekozen senatoren van elke afzonderlijke staat). Samen vormen het huis van afgevaardigden en de Senaat het Congres, wat valt onder de wetgevende macht van de Verenigde Staten.

Kortom: Amerika werd democratisch bestuurd.

De Verenigde Staten waren een republiek, een tweepartijige republiek.

- De eerste partij, de democratische partij wilde d.m.v. economische richtlijnen en sociale wetten bereiken dat het federale bestuur meer macht kon uitoefenen op de deelstaten.
- De tweede partij, de republikeinse partij wilde de invloed van afzonderlijke deelstaten vergroten en eigenlijk niet ingrijpen in de economische toestand. Na de voorverkiezingen in de deelstaten benoemden allebei de partijen één presidentskandidaat. De inwoners stemden dan eigenlijk op de voorman, de kandidaat en niet zozeer op de politieke partij. Die was op dat moment minder belangrijk.

De federale regering bemoeide zich op dat moment weinig met de economie. Daardoor kon er een kapitalistische samenleving ontstaan. Dat houdt in dat zelfstandige ondernemers zoveel mogelijk winst proberen te halen uit hun producten en bedrijven. Veel ondernemers zochten samenwerking, waardoor zich nog grotere bedrijven openbaarden. Eigenlijk probeerden ze de economie op gang te houden met de winst die behaald werd. Door dit begrip kon iedereen succes behalen in de Amerikaanse economie. Er heerste een vrije markteconomie: een kapitalistisch systeem, waarin vraag en aanbod de prijzen bepalen.

In de jaren twintig ontstond er in de VS massaproductie, waarbij concurrentie een belangrijke rol speelde. Op grote schaal werden er dezelfde producten geleverd. Het ging goed met de economie in de Verenigde Staten, de productiekosten waren laag, de bevolking groeide, er was betere voeding, betere medicatie, meer vraag naar landbouw- en industrieproducten. Langzamerhand ontstond er een consumptie-maatschappij. Iedereen wilde bijvoorbeeld een koelkast en een auto. En men kocht die ook.

Amerikanen waren erg succesgericht en deden er dan ook veel voor om er materieel op vooruit te gaan. Dit werd de "American way of life" genoemd. De verschillen tussen rijk en arm werden in de Amerikaanse samenleving ook groter. Er was een rassenscheiding die duurde tot de jaren '60. Zwarte Amerikanen werden tot die tijd in het hokje 'armere bevolkingsgroepen' gestopt. Ze werden onderdrukt en letterlijk uitgekotst door het blanke volk in de VS. Huwelijken tussen blanken en zwarten waren verboden en zwarten gingen naar aparte scholen en kerken.

Gelukkig besloot het hooggerechtshof in rond 1950 dat de rassenscheiding niet strookte met de grondwet. Dominee Martin Luther King (1928 – 1968) koos voor geweldloos verzet. Hij was een belangrijk leider van de zwarten: hij zorgde voor demonstraties en sit-downstakingen (bezettingsstakingen). In 1965 kwam er dan ook echt een einde aan de rassenscheiding. Dat hield in dat zwarte mensen kregen het Amerikaans burgerrecht, dat betekende dat ze nu gelijk waren voor de wet en stemrecht kregen. Dit betekende overigens niet dat ook discriminatie verdween.

+ bron 5 en bron 14.

Hoofdstuk 2: De Sovjetunie, communisten in hart en nieren?

Deelvraag 2: “Hoe ging de besturing van de Sovjetunie er tussen 1945 en 1989 aan toe?”

De Sovjetunie was net als de Verenigde Staten een verbond van deelrepublieken (daar werden het alleen staten genoemd) en allemaal hadden ze hun eigen parlement. Ook hier was er een groot bestuur, dat over de hele unie besliste en besloot.

+ overeenkomsten
+verschillen

+ bron 16.

Hoofdstuk 4: De koude oorlog

Deelvraag 4: “Wat waren precies de oorzaken en gevolgen van de vijandigheid tussen deze twee machtsblokken?”

Tussen de Sovjetunie en de Verenigde Staten heerste er nog net geen oorlog. Men noemde dit de “koude oorlog”. Deze grote vijandigheid is niet zomaar ontstaan, dat heeft een aantal oorzaken gehad. En gevolgen, want oorzaken blijven nooit zonder gevolgen.

Oorzaken:

- Nadat Duitsland zich had overgegeven aan de geallieerden (tweede wereldoorlog), was de hoofdstad Berlijn helemaal veroverd door de Sovjettroepen. Duitsland en Berlijn was op dat moment verdeeld in vier bezettingszones:

1. de Amerikanen,
2. de Britten,

3. de Fransen en

4. de Russen

Deze vier landen vonden dan Duitsland een politieke en economische eenheid moest blijven. Maar men is nooit tot concrete afspraken gekomen. De westerse geallieerden wilden dat Duitsland een democratisch land werd, net als zichzelf, met een vrijemarkteconomie. Maar de Sovjetunie begon met het opzetten van een communistisch bestuur en een planeconomie. Deze verschillen tussen oost en west werden steeds zichtbaarder, met name in de gedeelde stad Berlijn.

- Rusland was jaloers op de Verenigde Staten, omdat het met hun economie erg goed ging.

- De Verenigde Staten begonnen elkaar te treiteren door allebei zoveel mogelijk landen bij hun militaire bondgenootschap te trekken.

Gevolgen:

- Er ontstond een soort battle, Amerika gaf geld aan alle landen die getroffen waren door de tweede wereldoorlog, om alles opnieuw op te bouwen en gaf nieuwe, moderne spullen. De Sovjetunie liet iedereen het zelf uitzoeken, iedereen verdiende gewoon hetzelfde en moest zelf voor zijn eigen zaakjes regelen. Toch probeerden ze allebei de sterkste te zijn, want Amerika verloor geld, maar won bondgenootschappen. De Sovjetunie gaf niets extra's uit, dus zouden ze ook geen verliezen lijden.

- De VS richtte de NAVO (Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, een militair bondgenootschap van de landen van West-Europa samen met de Verenigde Staten en Canada) op in 1949.

- De Sovjetunie richtte het Warschaupact (militair bondgenootschap van Oostbloklanden) in 1955 op.

- In 1961 werd de Berlijnse muur gebouwd omdat mensen uit het Oost-Duitsland (dus mensen uit het Oostblok) vluchtten naar het Westblok via Berlijn. Daar was namelijk geen afgesloten grens. Toen de vluchtelingenstroom toenam, wilde de Sovjetunie dat de VS, de Britten en de Fransen weggingen. Maar de VS wilde vrije verkiezingen in Duitsland. Dus liet Chroeststjov (toenmalige leider Sovjetunie) de Berlijnse muur bouwen. Berlijn was een symbolische scheiding tussen het communisme en het kapitalisme. De muur werd in 1989 weer geopend, door demonstraties.

- Demonstraties in de Sovjetunie voor vrije verkiezingen.

De Sovjetunie bouwde een militaire basis op Cuba, waar ze raketten neerzetten. Maar deze werd gefotografeerd door de VS. Dus zeiden ze dat ze heel Moskou zouden platgooien als er ook maar één raket werd afgevuurd. Door een computerstoring bij de VS werden er uiteindelijk geen raketten afgevuurd, waarna Gorbatsjov besloot dat ze stopten met de bijna-oorlog. Ze vernietigden allebei 50%

van hun raketten, haalden alle raketten uit de landen waar ze niet hoorden. De oorlog was voorbij!

Hoofdstuk 3: De val van het communisme

Deelvraag 3: "Hoe liep het communisme op zijn eind?"

Na de tweede wereldoorlog ontstond in de Sovjetzone een communistische samenleving, maar de westerse bezettingszone bleef kapitalistisch. Duitsland werd in 1949 in tweeën gedeeld. West-Duitsland behoorde tot het Westblok en in 1955 ook lid van de NAVO, het militaire bondgenootschap van het Westen. Oost-Duitsland hoorde bij het Oostblok en werd lid van het Warschaupact in 1955. De grens tussen deze twee machtsblokken, het IJzeren Gordijn, liep dwars door de stad Berlijn. Dit bleef 40 jaar lang zo.

Het volk in de Sovjetunie leed aan armoede, men had honger, er waren weinig banen en toen kwam er iemand die de laatste hoop voor deze mensen was. Hij beloofde gouden bergen (zie inleiding). Het communisme kreeg het volk aan zijn kant en er was een andere manier van besturen begonnen. Uiteindelijk was de theorie in de praktijk niet altijd waar te maken. Het communisme, dat werd gezien als het reddende middel, bleek een grote mislukking. Daardoor kwam er een einde aan het communistische bestuur. Michael Gorbatsjov werd in 1985 leider van de Sovjetunie. Zijn standpunt was het verbeteren van de planeconomie (de regering bepaalde wat en hoeveel er geproduceerd werd; de fabrieken moesten zich houden aan bijvoorbeeld de vijfjaren plannen van de regering) het communistisch bestuur verbeteren. Gorbatsjov democratiseerde het bestuur. Vanaf dat moment kwam het parlement dagelijks bijeen en had de wetgevende macht. De president kreeg de uitvoerende macht en werd door de Russische burgers vanaf 18 jaar rechtstreeks gekozen. Deze totaal nieuwe grondwet van 1989 was gericht op het Uniebestuur én op de deelrepublieken. De Sovjetunie was niet langer een éénpartijige staat. Gorbatsjov werd president van het Uniebestuur. Hij besteedde minder geld aan wapens op atoomenergie en hij voerde zijn hervormingen door. Dat veroorzaakte ergernis bij de mensen en steeds meer kreeg men het verlangen zelfstandig te zijn. Economisch werd er privatisering ingevoerd, particuliere bedrijven gingen met elkaar concurreren. De prijzen kwamen voort uit vraag en aanbod, zoals in de markteconomie. Door de beperkingen van de planeconomie gingen de prijzen omhoog en ontstonden er tekorten. De ontevredenheid groeide en groeide. Door de openhartigheid werd bij de Sovjetse maatschappij werd het nationalisme actief. Er werd een grote demonstratie gehouden voor vrije verkiezingen. Al snel, binnen een half jaar, kregen alle Oostblok-landen een splinternieuw, niet-communistisch bestuur. In 1989 werd de Berlijnse muur geopend en het vroegere Oost- en West-Duitsland werden herenigd.

De parlementsverkiezingen in 1991 leidden uiteindelijk tot

- het onafhankelijk verklaren van de deelrepublieken van de Sovjetunie,
- het overbodig worden van het Uniebestuur én Gorbatsjov,
- Rusland werd de grootste republiek.

De Russische president Jeltsin ging door met de democratisering en privatisering van het land. Dat was het einde van het communisme.

De mensen waren blij dat ze vrij mochten reizen, dat ze nu voor zichzelf mochten werken en zorgen. Want dat waren ze niet gewend, bij het communistische systeem deed iedereen altijd alles voor de staat. Maar er waren ook problemen, de mensen waren bijvoorbeeld gewend dat de staat voor ze zorgde, ook al waren ze daar niet altijd blij mee. Nu dit veranderde en het land overging op de vrije markt economie (economie waarin vraag en aanbod de prijzen bepalen), kwam het land in moeilijkheden. De lonen stegen weliswaar, maar de prijzen stegen nog veel harder..

+ bron 31.

Conclusie

In dit onderdeel van het werkstuk proberen we een antwoord te geven op de hoofdvraag. De hoofdvraag was: "Waarin verschilden de communistische Sovjetunie en de kapitalistische Verenigde Staten van elkaar?"

Na 1945 boterde het al niet zo meer tussen de VS en de Sovjetunie, maar toen vlak daarna het Oostblok en het Westblok gevormd werden, was het echt foute boel. Er waren nu twee grote partijen en allebei wilden ze een zo groot mogelijk deel van de wereld veroveren. Ze konden elkaar niet luchten of zien.

Dit was gebaseerd op het feit dat de levens van de bevolking in het oosten en westen erg verschillend waren, maar meer nog omdat zowel de Sovjetunie en de Verenigde Staten de beste wilden zijn. Allebei hadden ze macht, maar met het grote verschil dat Amerika die macht op een heel andere manier verkreeg dan de Sovjetunie:

- De VS was kapitalistisch ingesteld, ze wilden zoveel mogelijk winst halen uit hun producten. De prijzen van deze producten werden bepaald door vraag en aanbod. Al het verdiende geld was voor de prive- personen zelf.

Ook werd de volkssoevereiniteit nageleefd, daarbij is het niet een erfelijk koninklijk persoon die regeert, maar de bevolking. Het volk geeft de macht immers af naar een gekozen regering. De Verenigde Staten hebben niet voor niets de adelaar als hun symbool: vrijheid.

- De Sovjetunie voelde zich prettiger bij het communisme, ook zij wilden veel winst halen uit hun producten, maar in de eerste plaats was de Sovjetunie vooral bezig met zware industrie en in de tweede plaats bereikten ze hun doel op een heel

andere manier. Ze lieten burgers (niet allemaal, niet degenen waar ze iets aan hadden zoals directeuren en regeringsleden) kei- en keihard werken op grote landbouwbedrijven. Al het verdiende geld was voor de staat, in tegenstelling tot de Verenigde Staten. De staat besliste over alles en iedereen en er werd ook maar een politieke partij toegestaan. Als de bevolking het niet eens was met de regering van de Sovjetunie, hadden ze een groot probleem, dan werden ze opgepakt en moesten ze nog veel harder werken in strafkampen die zich meestal in Albanië bevonden. De Sovjetunie was sterk, beer als symbool.

Bronvermelding

Voor dit werkstuk hebben wij de volgende informatie gebruikt:

- Memo geschiedenis voor de basisvorming, Carla van Boxtel, Hans Bulthuis, Bert Dijkstra, Jessie Jongenjans, Frank Kerstjens, Idzard van Manen, Wieke Schrover.
- Het cultureel woordenboek, encyclopedie van de algemene ontwikkeling, prof. Dr. G.A. Kohnstamm en dr. H.C. Cassee.